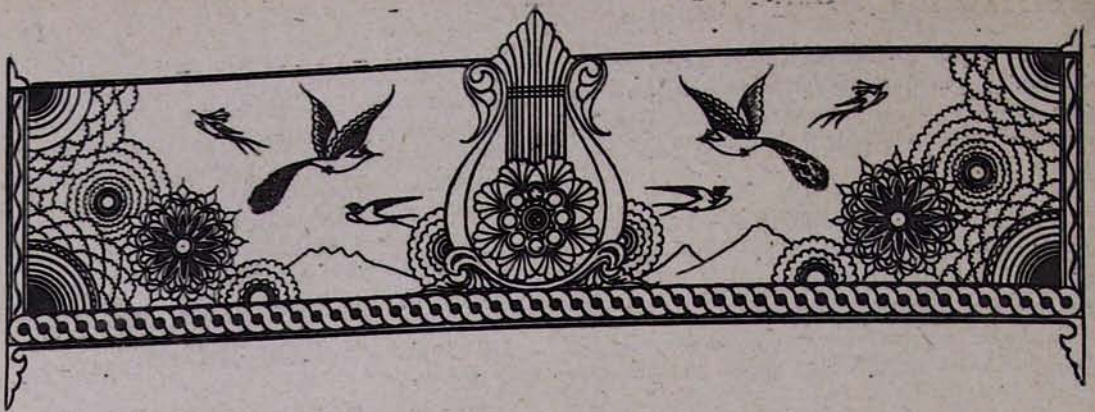

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԿՅԱՆՔԻՆ ԵՎ ԵՐԱԺԵՏԱԿԱՆ ՎԱՍՏԱԿԻՆ ՆՎԻՐՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈ ՋԱԳՈՐՍԿԻ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ՃԵՄԱՐԱՆՈՒՄ

Վեհափառ Հայրապետի բարեհաճ կարգադրությամբ, 5-րդ ամիսն է, որ որպես ուսանող երկու ընկերներով գտնվում ենք Զագորսկի ուսական հոգևոր ճեմարանում, ուսումնասիրելու համար ուսական եկեղեցական երաժշտությունն ու աստվածաբանությունը:

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Հոգևոր ճեմարանի ուսանողներին և Զագորսկի վանքի ուսական հոգևոր ակադեմիայի ուսանողության միջև արդեն հաստատվել է եղբայրական կապ և մտերմություն: Մենք միշտ սիրով և երախտագիտությամբ կհիշենք այն օրերը, որ անցկացրինք Մոսկվայից 40 կիլոմետր հեռավորության վրա գտնվող հոգեվոր այդ կենտրոնում և երկար տարիներ վառ կպահենք մեր ստացած տպավորություններն ու հուշերը մեր դասախոսներից, ընկերներից, ապագա երիտասարդ ուս հոգևորականներից:

Ս. Էջմիածնից մեկնելիս, մեզ հետ էինք տարել նաև Կոմիտասի հայկական պատարագի երգեցողության որոշ համարներ, մագնիտոֆոնի ժապավենի վրա ձայնագրված:

Զագորսկում, մեր ազատ ժամերին, մեր ուս ընկերների հետ հավաքվում և հաճախ զրուցում էինք եկեղեցական արվեստի վերաբերյալ հարցերի շուրջ և մերթ ունկընդրում Կոմիտասի պատարագը:

Պետք է նշեմ, որ առաջին իսկ առիթից, ուսական հոգևոր ակադեմիայի բարձրագույն դասարանների աշակերտները ջերմորեն սիրեցին և գնահատեցին Կոմիտասի

պատարագի հոգեթուլ երաժշտական հմայքը:

Այդ հանգամանքը հյուր հայ սարկավադներիս մեջ միտք ծագեցրեց ուսական հոգևոր ճեմարանի ամբողջ դասախոսական կազմի և ուսանողության համար կազմակերպել հայ եկեղեցական երաժշտության նվիրված երեկո:

Որոշեցինք և դիմեցինք ճեմարանի տեսչության, որը սիրով և նույնիսկ շնորհակալությամբ ընդունեց մեր առաջարկը:

Մարտի 20-ին, երկուշաբթի օրը, ուսական հոգևոր ճեմարանի հանդիսասրահում տեղի ունեցավ հայ հոգևոր երաժշտության նվիրված գրական-երաժշտական երեկոն:

Երեկոյի նախապատրաստության օրերին, Մոսկվա ժամանեց Ս. Էջմիածնից մեր վերադարձնող գերաշնորհ Տ. Հայկազուն արքեպիսկոպոս Աբրահամյանը: Սրբազանը մարտի 20-ին, Մոսկվայի հայոց հոգևոր հովիվ հոգեշնորհ Տ. Պարգե վարդապետ Գևորգյանի հետ այցելեց Զագորսկ, ուր ընդունվեց ջերմորեն և ներկա եղավ հանդիսության:

Երեկոյան ժամը 7-ին ճեմարանի դահլիճն էին հավաքվել ուսանողությունը, շուրջ 250 հոգի, դասախոսական լրիվ կազմը, գլխավորությամբ ճեմարանի ռեկտոր Կոնստանտին Ռուժիցկու, որը Տ. Հայկազուն արքեպիսկոպոսի հետ նախագահեց երեկոյին:

Մինչ այդ, ճեմարանի ուսանողության լավագույնս ծանոթացնելու համար հայոց սուրբ պատարագի նշանակությունը և կար-

զը, հայոց պատմաբանականությանը հոգևոր և մարմնական արժեքները պահպանելու և հարգելու համար, որոնք պետք է ներգրավվեն:

Հանդիսությունը սկսվեց, ճամբարների ղեկավար Կոնստանտին Ռուբինյանը ուսանողության ներկայացրեց սրբազան հուշերի և իր ուրախությունը հայտնեց սրբազանի ներկայության համար: Ապա խոսք առավ Ս. Հայկազուն արքեպիսկոպոսը, հաղորդեց ճամբարների վերատեսչության, դասախոսական կազմին և ամբողջ ուսանողության՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետի օրհնություններն ու ողջունները և իր գոհունակությունը հայտնեց աշակերտի գեղեցիկ առիթով: Զագորսկում դառնվելու համար:

Այնուհետև Կոմիտաս վարդապետի կյանքին և երաժշտական մեծ վաստակին նվիրված հանդիսության բացումը կատարեց հոգեշնորհ Տ. Պարզե վարդապետ Գեորգյանը:

Ապա, տողերիս ստորագրողը, ուսանողներն լեզվով, հանգես եկավ հայ երգի արքա մեծավաստակ Կոմիտաս վարդապետի կյանքին և գործին նվիրված ընդարձակ ղեկուցումով:

Զեկուցման առաջին բաժնում հանգամանորեն խոսվեց հայ հոգևոր երգի, հայոց շարականների ծագման, բովանդակության, արվեստի, առաջին շարականագիրների և մեր մեծ երաժշտագետների վրա, սկզբից մինչև ԺԹ դար, մինչև Կոմիտաս վարդապետը:

Զեկուցման երկրորդ բաժինը նվիրվել էր Կոմիտասի կյանքին և գործունեությանը Մայր Աթոռում, Թիֆլիսում, Կոստանդնուպոլսում և հիմնական մի շարք երկրներում:

Կոմիտասյան պատարագ, այս էր ղեկուցման բուն նյութը, որի վրա երկարորեն խոսեց ղեկուցողը, Կոմիտասյան պատարագը ներկայացնելով որպես եկեղեցական արվեստի անկրկնելի գեղեցկություն և հայ հավատավոր հոգու աղոթք:

Հանդիսության երկրորդ բաժնում գործադրվեց երաժշտական մաս՝ բաղկացած Կոմիտասյան սուրբ պատարագից և աշխարհիկ երգերից:

Հանդիսականները հոգեկան մեծ բավականությամբ ունենդրեցին Կոմիտասյան

«Սուրբ Սուրբ»-ը, «Որդի Աստուծոյ»-ն, «Հոգի Աստուծոյ»-ն, «Հայր մեր»-ը, «Միայն Սուրբ»-ը, «Տէր ողորմեա»-ն, «Օրհնեալ է Աստուած, Քրիստոս պատարագեալ»-ը, «Գոհանամբ»-ը և «Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ»-ը:

Այնուհետև Կոմիտասյան «Խորհուրդ խորին»-ը և «Ընտրեալը»-ը կատարեց Պետրոս սարկավագ Բերբերյանը, իսկ Կարապետ սարկավագ Բենիկյանը՝ «Կոունկ»-ը և «Երբոր բացվին»-ը:

Բոլոր ներկաների սրտազին ծափերի և խանդավառության տակ, խոսք առավ ճամբարների ղեկավար Կոնստանտին Ռուբինյանը և ջերմ շնորհակալություն հայտնեց Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի սարկավագներին՝ այս շատ հաջող և անմոռանալի երեկոյի և հոգեկան միախառնության համար:

Այնուհետև ղեկավարը խոսեց Հայ և Ռուս եկեղեցիների սիրալիք փոխհարաբերությանը անհրաժեշտության մասին, և ամբողջ ճամբարների վերատեսչության, դասախոսական կազմի և ուսանողության երախտագիտությունն ու հարգանքը հայտնեց Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին:

Ապա խոսք առավ գերաշնորհ Ս. Հայկազուն արքեպիսկոպոսը և ջերմ շնորհակալություն հայտնեց ճամբարների վերատեսչության, որ թույլ է տվել ուսանողության՝ ուսական հոգևոր ճամբարների կամարների տակ ունկրնդել Հայ եկեղեցու երաժշտությունը նրա մեծանուն վաստակավորի՝ Կոմիտաս վարդապետի գործի մեջ:

Այնուհետև սրբազանը բարեմաղթություններ կատարեց Հայ և Ռուս եկեղեցիների պայծառության և համագործակցության համար՝ քրիստոնեական սուրբ և եղբայրական սիրով, միասին աղոթելու և գործելու աշխարհում կայուն խաղաղության համար:

Ժամը 9-ին Հայկազուն սրբազանը և Պարզե վարդապետը հրաժեշտ առին և մեկնեցին Մոսկվա:

Մարտի 20-ը անմոռանալի կմնա Զագորսկի հոգևոր ճամբարների ուսանողության հիշողության մեջ՝ որպես հայ եկեղեցական երաժշտության նվիրված երեկո:

Զագորսկ, 21 մարտի 1961 թ.
ՊԵՏՐՈՍ ՍԱՐԿԱՎԱԳ ԲԵՐԲԵՐՅԱՆ

